

27. maaj 2019

UPA2019/229

Kangiani, Kalaallit Nunaatalu sineriaani meeqqat ikiorneqarnissaat tunngavigalugu Naalakkersuisut Danskit Naalagaffiannut ikioqqullutik saaffiginnissuteqassasut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortat Partii Naleraq, Demokraatit, Atassut, Suleqatigiisitsisut aamma Inuit Ataqatigiit)

Kangiani, Kalaallit Nunaatalu sineriaani meeqqat ikiorneqarnissaat tunngavigalugu Naalakkersuisut Danskit Naalagaffiannut ikioqqullutik saaffiginnissuteqassasut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
Inatsisartunut ilaasortat Partii Naleraq, Demokraatit, Atassut, Suleqatigiisitsisut aamma Inuit Ataqatigiinniit siunnersuutigineqartoq Siumumiit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Siullermik, Siumumiit qularutigingilarput Nunatsinni innuttaasugut tamatta ilutsinni pigisarigipput kissaatigalugu Nunatsinni meeqqat Nunarsuarmilu meeqqat tamarmik sumiluunniit najugaqaraluarunik toqqissisimallutik peqqillutik siunissaminnut qilanaarlutik inuuneqarnissaminnut periarfissaqarnissaat, periarfissinneqarnissaallu. Siumumiit tamanna anguniarlugu sulinerput ingerlattuarpurput inatsisitigut attuumassuteqartutigit naleqqussaasarnertigit, sullissinissanut tunngaviusutigit piumasaqaatitigit, aningaasanut inatsisit suliarineqarnerini pingaartitsinitsigit aammalu Naalakkersuisooqatigiinnik pilersitsinerni isumaqatigiissusiortarnitsigit.

Aammalu eqqaamaneqassaaq ukiuni kingullerni Naalakkersuisut siulittaasuata ukiortaami oqalugiaatigisartakkaminut pingaartilluinnarlugu ilungersuutigalugulu ilanngutuaara Nunatsinni meerartatta sumiginnarneqaratik paarilluarneqarnissaat, meeqqanik atonerluisarnerit akiorniarlugit sulinermi innuttaasugut tamatta suleqataanissarput il.il. aap, isumaginninnikkut ajornartorsiuterpassuit aaqiiviginiarlugit sulinerput ataasiakalaaginnartuutissanngilarput, innuttaasugut tamatta akornitsinni namminneq piumassutsiminnik sullisseqataasorpasuit atorfilittullu ullut tamaasa ilungersooqataasut suleqatigalugit ingerlaavartuutissavarput.

Siumumiit qujassutigaarput Nunatsinni partiit tamakkerluta nunatsinni isumaginninnikkut ajornartorsiutit annertuut aaqinniarlugit ataatsimoorluta suleqatigiikkusunnerput annertusiartormat, soorlulusooq tamanna siunnersuuteqartut oqariartuutigigaat, taamaalilluta aamma Kommunit isumaginninnikkut ingerlatsinermi inuit sullinneqartut tikillugit akisussaasut suleqatiginerisa suli nukittunerulernissaanut aaqqissusseqatigiinnissaq ingerlatseqatigiinnissarlu timitalersorluarnerusinnaagatsigit.

Taamatuttaaq meeqqat angajoqqaaminnit sumiginnarneqartartut aammalu kinguaassiuutitigit atonerlunneqartut sullinneqarneranni angusaqarfiusumik inuunermillu peqqinnartumik nakuusumillu ingerlatseqqinnissaannut sullissinermi tunngavissiiinissaq pingaaruteqarluinnarmat Siumumiit oqaatigissavarput.

Siunnersuuteqartut siunnersuumminnik tunngavilersuinerminni taakkartugat tamaasa pulaffingikkaluarlugit Siumumiit erseqqissaatigissuarput Naalakkersuisut akissuteqaamminni ilumorluinnartumik oqaatigimmassuk Isumaginninnikkut suliaasaqarfimmi Nunatsinni Naalakkersuisut Danskillu Naalakkersuisui ukiorpassuarni suleqatigeereermata, aammalu

Nunatsinni meeqqat inuusuttullu sullinneqarnerisa patajaallisarneqarneranni Danskit Naalackersuisuisa Meeqqanut- Isumaginninnermullu ministeeriaqarfisik aamma Inatsiseqarnermut ministeeriaqarfisik peqataatimmatigit. Taamaattumik Siumumiit Naalackersuisut isumaqatigaavut oqarmata taanna suleqatigiinneq atorneqarsinnaalluartoq, Meeqqanik Inuusuttunillu sullissinerit patajaallisarnerinut suleqatigiiffiummat, aamma kalaallit kulturperput inuiaqatillu aalaavigalugit aaqqiissuteqarnissanut suleqatigiiffiusoq. Siumumiillu Naalackersuisut isumaqatigaavut oqarmata, Danskit oqartussaasunit ikiorneqarnek imminut ikiornissamut ikiuinerusoq, taamaattariaqarmammi. *Tassa imaappoq, sulineq ingerlanneqareerpoq qangalili aallartinneqareerpoq, sukateriffiginneqar-nissaatigit Siumumiit suleqataakuttuussaagut.*

Erseqqissaatigissuarpullu DR2-uup Tasiilami ajornartorsiutit pillugit aallakaatitassiaata sakkortuunik imaannaangitsunik misigissutsikkut eqquisunik imaqartup aallakaatinneqareernerata kingunerisaanik qisuariaaterpassuit assigiinngitsut aamma isummernornernik iluaqutissartaqartunik imaqartartut takkussuummata, qularutissaanngitsumik aamma naalackersuinikkut suliaqartugut akornitsinni atornerlunnagit atorluarsinnaasatsinnik.

Siumumiillu ilanngullugu paasivarput DR2-uup aallakaatitassiaata saqqummereernerata kingornatigit avataaniit nunatsinnut ikiuunnissamik neqeroortunik **pisortatigoortumik Naalackersuisutsinnut saaffiginnittoqarsimanngitsoq**, taamaattumik ajuusaarnarpoq nunatsinni tusagassiortut ilaannit allaallumi Folketingimut TV-kut qineqqusaartitsineri Siumut uteqattaartumik avataaniigoq ikiuunniarlutik saaffiginnittunut naaggartortutut pisuutinniarsarinearluni. Erseqqissaatigissuarpullu Isumaginninnikkut ajornartorsiutinut avataaniit ikiuukkusuttunut Siumut naaggaarnikuunngisaannarmat aamma Siumummi anguniakkamini tunngavigimmagu nunatsinni inuiaqatigiit ineriartortinneqassasut aamma avataaneersut iluaqutiginnaasavut atorluarlugit.

Siumumiit pingartitaraarput Kommunit nammineersinnaatitaanerata ataqqineqartarnissaa minnerunngitsumik kommunit ingerlatsinerminni akisussaaffittut tigusimasaat eqqarsaatigalugit, soorlulusooq isumaginninnikkut ingerlatsineri kommunit akisussaaffeqartut. Kommuninik aqutsinerimut inatsisit ataqqillugit suliat ingerlanneqarnissaat kommuninik nakkutilliisoqarfiup nakkutigisaraa, aamma kommunit suliaasaqarfimminni arlaatigit atorsarpata Nunatsinni naalackersuisut ikiorsisussaataapput, soorunami kommunit paaseqatigalugit suleqatiginerisigit. Matumanili pineqartumi isumaginninnikkut ingerlatsineq pineqarmat aammalu Kommuneqarfik Sermersuup pisussaaffimminik naammassinnissinnaajunnaartutut isikkoqarmat Naalackersuisut qinnuvigaavut Sermersuup Kommuniata isumaginninnikkut ingerlatsineranik Naalackersuisunit arsaarallarneqarnissaa piaartumik naliliivigeqqullugu.

Qujanartumik Nunatsinni Meeqqat oqaaseqartartuat pikkorilluni sapiillunilu sulilluaqaaq paasissutissarpassuarnillu qulaajaalluni, aammalu kommuninik suleqateqarluarnermigut “Mio” aqqutigalugu meeqqat Inuusuttullu akornanni ajornartorsiuterpassuarnik qulaajaalluni, naalackersuinikkut suliaqartugut atorluartariaqakkatsinnik. Siumumiit kaammattuutigissuarpullu Meeqqat oqaaseqartartuata innersuussutai paasilluarlugit ataqqillugillu sulineq ingerlaneqassasoq, aammalu Naalackersuinikkut meeqqat Inuusuttullu pillugit suliaasanut pilersarusiorneq ukiunut minnerpaamik qulinut FN-ip isumaqatigiissutaasa tamakkiisumik nunatsinnit naammassiniarnissaannut pilersarusiorneq naammassiniarneqassasoq. Tamanna pillugu suliat ingerlanneqartut Inatsisartunit Naalackersuisuniillu Meeqqat oqaaseqartartuat paaseqatigalugu ingerlanneqarnissaat Siumumiit ilanngullugu kaammattuutigaarput.

Kangiani, Kalaallit Nunaatalu sinnerani meeqqat ikiorneqarnissaat tunngavigalugu Naalakkersuisut Danskít **Naalakkersuisuinut** (Naalagaaffiannut) ikioqqullutik **immikkut saaffiginnissuteqaqqullugit** Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummut ilanngunneqaqqullugu siunnersuutigaarput, Naalakkersuisutta Danskít Naalakkersuisuinut saaffiginnissutissaannut ilanngunneqassasoq Nunatsinni politiit amerlanerulernissaat sulissutigineqassasoq, taamaaliornikkut nunatsinni politiit suliassarpassuarminnut nukissaqarnissaat anguniarlugu, **minnerunngitsumik meeqqanik inuusuttunillu atornerluinerpassuit akiorniarlugit sulinermut nukissaqarnissaq qulakkeerniarlugu.**

Siumumiit Naalakkersuisunut kaammattuutigissuarput nunatsinni meeqqanik angajoqqaat sumiginnaasarnerisa akiorneqarneranni sulianut, aammalu meeqqanik atornerluisarnerit akiorneqarneranni suliarpassuarnut Kommunini isumaginninnikkut sullissiviit, meeqqanik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit tamaasa, peqqinnissaqarfik, politiit, eqqartuussiviit susassaqtartullu allat tamaasa suleqatigalugit aningaasartuutaasartut paasiniaqqullugit, pisariaqartinneqartut annertussusaat paasineqarsinnaaqqullugu, taamaaliornikkut Nunatsinniit Danskíllu Naalakkersuisuiniit susassaqarfinnut aningaasaliissutaasartut Aningaasanut Inatsisitigut naapertuunnerusunngortinnissaat anguneqarsinnaaqqullugu.

Naggataatigut siunnersuuteqartut qutsavigaavut suliallu ingerlaqqinnissannut suleqataalluarumaaratta oqaatigissuarput, taamannak oqaaseqarluta siunnersuutip aappassaaneerneqannginnermini isumaginninnermut peqqissutsimullu ataatsimiititaliamit aammalu Inatsiseqarnermut ataatsimiititaliamit ataatsimoorullugu peqqissaartumik suliarineqarnissaa Siumumiit kaammattuutigaarput, ilanngullugulu kommunit politiit eqqartuussiviillu qulaatiinnarlugit suliaq ingerlanneqartussaannngimmat taakku atuumassuteqartut tamaasa tusarniaaffigineqarnissaat ilanngullugu Siumumiit piumasaraarput.

Karl-Kristian Kruse, Siumut